

Upių dugnas labai įvairus – čia galima rasti visko. Pačios įdomiausios vietos yra dugno nelygumai, susiformavę skersai upės srovės. Kiekviename dugno pagilėjime srovė sulėtėja, o žuvis tokiose vietose mielai lankosi. Jaukas metamas ne į pačią duobę, bet prieš ją, kad srovė plautų jauko rutulį ir neštų maistą žuvims tiesiai į žiomenis (2 schema). Daug žadinti upės vieta yra nedidelis sėklius arba vadinamoji kupra. Seklesnėje vietoje srovė yra greitesnė nei prieš tai esančiame ruože, todėl žuvis mieliau būriuojasi prie pat dugno, kupros papėdėje. Tokiu atveju jauką reiktų užmesti 1 – 2 m prieš sėklių (3 schema). Srovės sulėtėjimai, taip patinkantys žuvims, atsiranda ir už įvairiausių kliuvinių (akmenų, kelmų ir pan.). Paprastai prieš kliuvinį užmestas jaukas neduoda jokio efekto. Jauko rutulį reikia užmesti tuoj už kliuvinio, o žvejoti – keletą metrų toliau (4 schema).

Didelėse upėse yra įlankų, kur vanduo ramus. Vietose, kur įlankos vanduo susiduria su pagrindine srove, susidaro sūkuriai, įvairios grįžtamosios srovės. Tai gera jaukinimo vieta, nors joje ne visada patogų žvejoti. Jei sūkurys stiprus, vos ne putojantis, ir yra toliau nei 15 m nuo kranto, tai geriau jaukinti ne sūkuryje, o 1 – 2 metrais toliau, ten, kur teka nors greita, bet tolygi srovė. Žvejoti jau teks boloniška meškere. Jei sūkurys nutolęs nuo kranto 10 – 12 m ir nėra labai didelis, jauko rutulius galima mesti tiesiai į sūkurį. Be abejo, tokiose vietose reikia patikrinti dugną, gal pavyks surasti staigų dugno nuolydį ir jauką užmesti tiesiai į jį. Jei upės išoriniame posūkyje yra status paplautas krantas, tai pačios giliausios vietos ir būna prie pat kranto. Tokiose vietose lankosi didžiosios žuvis – ūsorai, šapalai, karšiai, menkės, todėl čia ir reikia jaukinti.

Seklesnėse nedidelėse upėse žuvis gali maitintis visoje vagoje, apsilankydamos net ir labai sekiose vietose. Tačiau išlaikyti žuvis seklesnėse vietose yra sunku. Daug lengviau, jei jauko rutuliai bus giliausioje seklaus upelio vietoje. Kartais užtenka, kad duobės gylis būtų nors 10 – 20 cm didesnis už pagrindinį upelio gylį.

Jei žuvis pasislėpusios už vandenžolių, kur, beje, nedidelėse upėse jos gerai jaučiasi, tai tinkamai pateikti jauką nėra taip jau lengva. Geriausia būtų rasti ilgą takelį su švairiu dugnu ir jaukinti dugniniu jauku tuoj pat prie augalų sienos arba paviršiniu jauku, jei srovė tingi, o upė

negili. Augalų tankmėje net stambios žuvys renkasi nedidelius gylius ir laikosi netoli vandens paviršiaus. Jauko negalima mesti tiesiai ten, kur žuvys būna, nes jos paprasčiausia pabėgs. Jaukas turi atkelti natūraliai, iš aukščiau, su srove.

Jaukindami upėje, mėškeriotojai daro daugiausia klaidų. Žūklės parduotuvių pardavėjai ne kartą yra girdėję tokią frazę: „Duokit man gerą jauką. Ne, ne šitą, šis – šlamštas, paskutinį kartą nieko nepagavau“. Tokios mintys kartais būna, švelniai tariant, juokingos. Gatavų jaukų receptūras kuria ne vienas ir ne du žmonės. Tai daro puikūs žvejai, savo srities specialistai. Prieš patekdami į rinką jaukai yra išbandomi įvairiomis sąlygomis, įvairaus tipo vandens telkiniuose. Geras jaukas – tai mėškeriotojų kulinarijos viršūnė. Jo paskirtis – pritraukti žuvis, pagreitinti jų virškinimą, efektyviai veikti žuvų uoslę ten, kur jos maitinasi.

Be abejo, ne kiekvienas jaukas tinka įvairiuose vandens telkiniuose, tačiau dažniausia nesėkmės priežastys yra ne jaukas, o mes patys. Dar daug mėškeriotojų visiškai nekreipia dėmesio į tinkamą jauko naudojimą, daro daug klaidų, nuo kurių tiesiogiai priklauso tinkamo turinys. Aptarkime šias klaidas.

Viena iš dažniausiai pasikartojančių klaidų yra perdrėkintas jaukas. Taip atsitinka todėl, kad mėškeriotojai neatsižvelgia į tai, jog daugelio jauko sudedamųjų dalių reikia laiko, jog vanduo į jas įsigertų. Netinkamai, skubotai sumaišytas jaukas, o taip dažnai atsitinka ant kranto, nelimpa, sunku iš jo padaryti rutulius.

Kai kurie gumulai gerai klijuojasi, o likęs jaukas išsibarsto. Užuoť gerai jauką išmaišę, mėškeriotojai neretai įpila vandens. Tokie rutuliai gerai susiklijuoja, tačiau kas iš to, nes jie yra niekam tikę. Kai kurie žvejai naudoja labai įdomų būdą, norėdami nustatyti, ar gerai jaukas sulipęs, - į jauką jie įmeta saują musės lervų. Jei jaukas geras, musės lervos lenda gilyn, jei jaukas perdrėkintas – jos lieka paviršiuje.

Antra klaida, kurią daro kai kurie mėškeriotojai, yra ta, kad jauko rutuliai yra nepakankamai sulipę. Tai ypač svarbu upėse, nes čia nepakankamai sulipęs jauko rutulys gali būti visiškai nenaudingas. Kai neįvertinama srovė, jos greitis, jauko dalelės gali labai greitai pakilti į viršų, ir užuoť viliojusios karšius, privilioja tik būrį aukšlių. Pernelyg stipriai sulipęs jauko rutulys taip pat yra mažai veiksmingas. Jis gali net valandą išgulėti vandenyje nepritraukdamas nei vienos žuvies.

Kaip patikrinti ar gerai sulipęs jauko rutulys, rašėme praėjusiame numeryje. Tačiau kartais jauką

reikia numesti toli, o žūklės vieta būna sekli, negana to, apžėlusi, todėl būtinas gana birus jaukas, sudarantis debesėlį nuo vandens paviršiaus iki pat dugno, bet kartu ir stipriai sulipęs, kad būtų galima nusviesti reikiamu atstumu. Tokiu atveju kai kurie mėškeriotojai siūlo, darant rutulius, drėkinti rankas vandenyje. Tada išorinis jauko sluoksnis bus drėgnesnis, geriau sulipęs, o vidurinis – pakankamai birus.

Dažnai mėškeriotojai tinkamai neįvertina ir to, jog jauko rutulius reikia atitinkamai pasunkinti.

Upėje su stiproka srove sumetama nemažai jauko, tačiau žuvies kaip nėra, taip nėra.

Paprasčiausiai pamirštama, kad per lengvas jauko rutulys dugne gali nuriedėti nuo kelių iki keliolikos metrų. Jei jauke bus nepakankamai žvyro ar molio, žuvys kibti gali pradėti keliasdešimt metrų žemiau žvejojančiam kaimynui.

Dar viena klaida – per toli užmetami jauko rutuliai. Tai ypač negerai, kai meškere nebegalima pasiekti jaukinimo vietos. Kur kas geriau jauką numesti per arti nei per toli. Reikia nepamiršti, kad jauko rutulys krenta tam tikru kampu, todėl jis nenusileidžia ten, kur pliumptelėto, o šiek tiek toliau.

Kai kada mėškeriotojai savo jauko mišinius daro iš bet ko. Suberia viską, kas liko nuo praėjusios žūklės, ir iš tokios košės gamina jauką – nesvarbu kokį, kad tik būtų ką užmesti į vandenį.

Tai tikra nesąmonė ir taip elgtis negalima. Kiekviena žuvų rūšis turi savo skonį, pomėgius ir bet kokių jaukų jai neįtiksi. Karšis – tikras smaližius, kuojai patinka aitrus jaukas, menkei reikia daug baltymų, o ešeris, kaip koks meksikietis, mėgsta aštrų maistą. Jei gerai pažįstame vandens telkinį, visada numatome, kokių žuvų galime tikėtis. Pagal tai renkamės jauką.

Tačiau jei ežeras, tvenkinys ar upė nepažįstami, naudojame kuo universalesnį jauką. Toks jaukas, kaip įprasta, yra karšinis, nes jame yra visko, ką mėgsta karpinės žuvys. Tačiau ne tik nuo jauko skonio priklauso žūklės sėkmė. Juk jauke yra tokių komponentų, kurie skleidžiasi, kyla į paviršių, sudaro debesėlį ar atvirkščiai – sėda į dugną. Tokių dalykų taip pat nereikia pamiršti. Be abejo, daugelis stebi vietinius žvejus ir mato, kad jie jaukina kruopomis, grūdais ir pagauna kur kas daugiau nei atvykėliai. Tada ir prasideda diskusijos, jog visi birūs jaukai yra niekam tikę ir tai tik gamintojų sugalvotas triukas, kaip išvilioti pinigus. Tačiau niekas nepagalvoja, kad būtent vietiniai žvejai turi labai daug laiko vandens telkiniui pažinti, jie nuolatos jaukina kokioje nors vietoje, kur ganosi žuvys, jie žino, kada ir kokius masalus kabinti ant

kabliuko. Atvykėliai tokių galimybių neturi, todėl jų jaukas turi kur kas didesnę reikšmę. Dėl šios priežasties dažniausiai ir naudojami gamykliniai jaukai, kurių sudėtyje yra įvairiausių medžiagų, greitai sužadinančių žuvų apetitą, viliojančių jas kvapu, pagreitinančių jų medžiagų apykaitą. Jaukas nėra panacėja nuo visų nesėkmių, tačiau iš tiesų būtent dėl jauko daugelis mėškeriotojų pastaraisiais metais gali pasigirti puikiais laimikiais. Jaukinimas – tai ne vien pirktinio mišinio drėkinimas, rutulio formavimas, jo užmetimas, jauko poveikį žuvims sunku įrodyti, nes oponentų šiuo klausimu yra pernelyg daug. Kai žuvis nekimba, kai jos nenori griebti masalo, tada dažniausiai kaltinamas netinkamas jaukas. Kam gi ieškoti kokių kitokių priežasčių, analizuoti savo klaidas, jei šalia yra puikus atpirkimo ožys. Jau minėjome, kad jaukas nėra visagalis, o tik padeda mėškeriotojui, ir žūklės sėkmė priklauso ne nuo jauko, o nuo jį pasirinkusio, jauko rutulį suformavusio ir užmetusio žmogaus.

Tai tiek apie jaukinimą, nors ši tema yra plati ir jai galėtų būti skirta daugiau vietos. Dar norime pateikti kelis užsienio žvejų patarimus, kaip galima keisti jauką, kad jis būtų efektyvesnis:

- 1) Žvejojant stovinčiame vandenyje, prieš užmetant jauko rutulį, kartais jį verta pamirkyti vandenyje. Tada tik užmestas jauko rutulys geriau veikia ir traukia žuvis iš didesnio atstumo.
- 2) Stovinčiame vandenyje labai gerą debesėlį sudaro į jauką įdėtas smulkiai sumaltas kanarėlių maistas.
- 3) Paviršinis jaukas tampa dar efektyvesnis, jei visi jo komponentai labai smulkiai permalami – pasidaro tarsi dulkės.
- 4) Lengvas, tačiau gana stipriai sulipęs jauks geriau vilioja žuvis, jei jo sudėtyje yra kokosų drožlių.
- 5) Gana srauniuose vandenyse, kuriuose kimba įvairios žuvys, geriau naudoti dviejų rūšių sunkius jauko rutulius. Vieni turėtų būti stipriai sulipę, kiti – silpnai. Iš pradžių jaukinti reikėtų gana labai sulipusiais jauko rutuliais, vėliau įmesti biresnius jauko rutulius, kurie greičiau veikia. Po vienos – dviejų žvejybos valandų vėl reikėtų grįžti prie stipriai sulipusių jauko rutulių. Olandijos, Belgijos ir Liuksemburgo mėškeriotojai paruoštą jauką dalina į dvi dalis – į vieną prideda uodo trūklio lervų, į kitą – musės lervų. Pastarasis jaukas greičiau suyra ir greitai veikia. Jaukas su uodo trūklio lervomis vandenyje skyla kur kas lėčiau.
- 6) Gaudant kuojas greitoje srovėje, į sunkų tvirtai sulipusį jauką verta įdėti nedaug iškaitintų gerai sumaltų kukurūzų. Tada užmestas jauko rutulys greičiau suyra, negana to, vandenyje atsiranda savotiškas pėdsakas, viliojantis kuojas.